

TRGOVSKI

P. n. Licejska knjižnica

Ljubljana.

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četr let
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 4. junija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 64.

K. E.:

Po občnem zboru Zveze trg. gremijev in zadrug v Rogaški Slatini.

Dne 21. m. m. se je vršil v Zdraviliškem domu divne Rogaške Slatine, ob obilni udeležbi delegatov in krasnem vremenu, občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, ki je potekel ob stvarnem in spretnem razpravljanju mnogobrojnih pereh stanovskih vprašanj z isto svečanostjo in dostojnostjo, kakor smo od nekdanj vaje. Pri tej priliki je bilo soglasno sprejetih nebroj resolucij, ki so bile po večini predlagane od včlanjenih gremijev ter po živahni debati skrbno pripravljene in končno redigirane pri predhodni seji širšega odbora. Iz tega razloga je velepomembni občni zbor razmeroma naglo stvarno potekel, pri katerem smo pa pogrešali čestitko iz vrst članstva, povodom jubileja »Zveze«. Naj torej sedaj izrazim nekaj misli k tej pomembni skupščini.

Ko smo šlišali pri občnem zboru obširno poročilo o petletnem delovanju »Zveze«, smo morali pri popolnoma objektivnem premostranjanju ugotoviti, da je bilo ogromno organizatorično delo vsega priznanja vredno, ker je bilo zvezano z velikim trudom in kronano s povoljnimi uspehi. Vsakdo je moral priti do spoznanja, da je bila ustanovitve »Zveze«, kot osrednja organizacija celokupnega trgovstva v Sloveniji, silno potrebna. Priborila si je v kratkem času svojega obstoja pri vseh merodajnih faktorjih splošen ugled. To pač jasno kaže, kaj se more doseči z združenimi močmi, s katerimi pride skupna volja in stremljenje vsega trgovstva pri vseh težnjah do edino pravega izraza. Gospodarski položaj se od preobrata ni zboljšal, ampak se baš sedaj nahaja v hudi in latentni krizi. Bolj kot kdaj je ravno v tem kritičnem času potrebno, da se vse trgovstvo Slovenije trdno oklene svoje centralne stanovske organizacije, katera je bila skupno ustvarjena in katero je treba skupno držati.

Tekom petletnega delovanja so imeli vsi člani priliko opazovati smotreno, inicijativno in agilno zadržno delo »Zveze«, katere vodstvo in tajništvo je bilo v strokovnem in reprezen-

tativnem oziru v jako srečnih in spretnih rokah. In četudi bi kdo trdil, da se je formalno kdaj kaj pogršilo, vendar moramo vsi nepristransko priznati, da smo imeli v našem predsedniku, gospodu Jelačinu, gorečega zagovornika naših interesov, ki je vzbujal v neštetihi slučajih s svojim neustrašenim nastopom, izredno inteligenco, govorniškimi darom in bogatim strokovnim znanjem, obilo pozornosti tudi pri izvenstanovskih krogih.

Smatram zaradi tega umestno, kar mi ustmeno ni bilo mogoče, se danes na tem mestu imenom velikega dela članstva, hvaležno spominjati petletnega vzornega delovanja Zveze trgovskih gremijev in zadrug, h kateremu jubileju celokupnemu predsedstvu in zvezinemu odboru iskreno čestitam, s pozivom naj tudi v bodoče dosledno vstraja na započetem organizatoričnem delu v varstvo naših gospodarskih interesov. Želeli bi bilo, da se dosedanje vzorno delovanje nadaljuje z isto vnemo tudi pri eventualno periodično menjajočem se vodstvu in da bi poslovanje istega nikoli ne pešalo.

V tem smislu vzkliknem v varstvu neskaljene solidarnosti članstva in enotnosti Zveze trgovskih gremijev in zadrug: Složno naprej do nadaljnjih uspehov!

Italijansko gospodarsko poročilo.

Dotok kapitala na italijanski akcijski trg je zmeraj večji, in v prejšnjih naših poročilih omenjene rekordne številke so že zelo bistveno prekoračene. Samo v letošnjem aprilu je priraslo akcijski glavni 1.116.000.000 lir, dočim ni znašal celoletni lanski prirastek niti 5 milijard, prirastek leta 1923 pa samo 2 milijardi. V prvih štirih mesecih tekočega leta se je ustanovilo v Italiji 741 novih akcijskih družb z delniško glavnico 384 milijonov lir; 387 že obstoječih družb je zvišalo glavnico za 3872 milijonov lir; upoštevajoč nekatere družbe, ki so se razšle, in delno znižanje kapitala pri drugih družbah, ostane še zmeraj 3141 milijonov lir, ki so na novo zraven prišle. In sicer samo v štirih mesecih. Če bo šlo tako naprej, bodo prišli na 12 milijard. Novi obrati so v pretežni večini produkcijski, znamenje naraščujoče industrializacije Italije. Zvišanje kapitala

je v večini slučajev opravičeno vsled razširjenja industrijskih obratov.

Tudi iz eksportnih števil pravih dveh letošnjih mesecev se naraščujoča industrializacija prav dobro spozna. Sicer je tudi import v januarju in februarja še naprej narasel, a daleč ne tako kakor eksport. Eksport je bil sledeči (v oklepajih so številke za lanski januar in februar) v lirah:

V Nemčijo	326.324.000	(224.114.000)
V Zed. drž. amer.	242.985.000	(160.951.000)
V Anglijo	268.968.000	(210.939.000)
V Francijo	295.855.000	(274.052.000)
V Švico	251.701.000	(248.720.000)
V Avstrijo	126.568.000	(102.053.000)
V Argentino	173.911.000	(99.996.000)
V Jugoslavijo	72.186.000	(58.756.000)
V Českoslovaško	29.339.000	(22.776.000)

Nezaposlenost je šla v prvem četrtletju 1925 spet nazaj. Na koncu leta 1924 so šteli še 150.000 popolnoma brezposelnih, 31. marca 1925 še 143.000 (lani jih je bilo 31. marca še 219.000). Večina brezposelnih (34.000) je bila v skupini poljedelstva in ribarstva, najmanj (2900) v kemični industriji. Tudi število onih, ki delajo s skrajšanim časom, gre nazaj.

Nasprotio pa insolvenca v Italiji še neprestano narašča. V prvem letošnjem tromesečju jih je bilo po poročilu milanske trgovske zbornice na novo pri-glašanih 1894 (na mesec torej povprečno 631 insolvenca). S tem se je število insolvenca napram lani dvignilo, kajti lani jih je bilo na mesec 607; leta 1923 674, leta 1922 297, leta 1921 149. Najvišje je število v Južni Italiji. Od vseh insolvenca jih pride na nove provincije (Primorsko in Tirolsko) samo 43. Novi zakoni naj prav posebno gledajo na to, da se bodo goljufive insolvence izjemno občutno kazno-vale; tako hočejo resni italijanski gospodarski krogi.

V zadnjem času mislijo prav intenzivno na velepotezno zgradbo notranje-vodnih cest, in sicer po enotnem sistemu za vso Gornjo Italijo. Za kongres, ki bo v kratkem zboroval pod predsedstvom Mussolinija, so pripravljene že podrobni načrti, ki bodo po gornjeitalijanskih jezerih zvezali Švico z Adrijo, potom gornjeitalijskih rek. Kakor hitro so za to zvedeli južni Italijani, takoj so pripravili tudi svoje načrte, tičeče se rek Garigliano, Volturno in Ofanto.

Tujski promet, zlasti onega iz Amerike, ki ga v prihodnjih letih zelo veliko pričakujejo, hočejo po možnosti odvrniti od že itak prenasršene Gornje Italije proti jugu. Generalni direktor poluradne tujskoprometne organizacije

Michele Oro je šel nalašč zato v Ameriko. Tudi zasebna podjetja tujskega prometa razvijajo doslej neobičajno živahnost.

Neprijetno je pa Italijanom, ker se jim tunezijski trg zmeraj bolj od-tujuje in prehaja čimdalje bolj v roke trgovcev v Marseille. Tolažijo se z nepovoljnimi zvezami Italije s Tunezijo.

Tehnični napredek v poštnem prometu.

Seveda ne pri nas, ki kaj takega ni-smo vajeni, pač pa v ostalem območju svetovno poštne zveze so se, o-sobito v novejši dobi, pojavili značilni in uspešni poskusi prometna sred-stva poštinih zavodov izboljšati, ter sploh obrat prilagoditi modernim po-trebam kulture.

Pred kratkim je ocenjevala strokovna komisija mednarodnega urada v Thur-u (Švica) predložene zatvore poštinih vreč, katerih je bilo 72 na to-zadevni natečajni razpis vposlanih iz vseh delov sveta.

Deloma so to zaporni načini, uve-den pri raznih poštinih upravah, de-loma pa so povsem nove konstrukci-je za varno zapiranje vreče s poštini-mi pošiljkami.

Naših takozvanih »amerikanskih« vreč med to zbirko ni bilo, pa tudi menda ni bilo nevarnosti, da bi jim strokovna komisija prisodila kakšno oceno.

Polagoma uvidevajo celo naši »strokovnjaki«, da je bila uvedba te vreče iz ekonomičnega, varnostnega in pro-metnega ozira ponesrečena; in bo tre-ba misliti na zamenjavo.

Med novimi vzorci zasluži po splošnem priznanju takozvani model »T25« največ priporočitve, za nas pa posebne pozornosti, ker je ravno ta vzorec konstrukcija našega domačina in mednarodno priznanega poštno-prometnega strokovnjaka. Zatvor je izdelan in predložen po načrtih in na-ročilu podjetja »Jugopaket« Maribor, obstoji v glavnem iz odprtega jekle-nega obroča, ki se položi okrog vreč-nega vratu ter zapre s priprosto je-kleno ploščico. Zatvor je v treh sekundah gotov, se na noben način, ne da bi se zlomile zatvorske znamke ne da odpreti ali sneti od vreče, ne rea-gira na udarce ali drugo silo, in so bili

LISTEK.

Dr. Metod Dolenc:

O denarnih krizah v preteklih in današnjih časih.

(Nadaljevanje.)

Glede zastavnih pisem, hranilničnih vlog in zavarovanj je posebej do-ločeno, da naj gredo vsi povišani vrednostni zahtevki hipoteknih bank, hranilnic in zavarovalnih družb v ko-rist vseh upnikov zastavnih pisem, hranilnic in zavarovalnih družb. Na-pravi naj se delitveni sklad, in vanj se naj stekajo vsi dobički, nastali z valorizacije. Razdelitev teh dobičkov se vrši po posebnih predpisih.

Izveti od valorizacije so po tej na-redbi zahtevki iz dvostranskih po-godb, družabnih pogodb, kontoko-ventov in pa takšni zahtevki, ki ob-stojajo v ponovnih dajatvah. Pri tistih zahtevkih, ki se smejo valorizirati, pa je dopustna prostovoljna valoriza-cija tudi preko 15% vrednosti po zlati valuti, vendar velja potem tak dogo-vor kot nova pogodba.

Praktično pokazano velja torej po tej naredbi: Hipoteka je nastala pred 1. januarjem 1918. za znesek 10.000 mark, njena vrednost pa je padla že sredi leta 1923 na 100 mark; upnik sme zahtevati, da se mu vrne namesto 10.000 papirnatih mark, 1500 zlatih mark, vendar še le — v l. 1932 in z medčasno znižano obrestno mero. Ali: Zadolžnica je nastala 1. januarja 1919 za posojilo 30.000 mark. Na ta dan pa je imel ta znesek, preračunjen po dolarskem kurzu na zlato marko, le vrednost, recimo: 300 zlatih mark. Izračunati je treba vrednost po dolarjevem kurzu na dan zapalosti, n. pr. dne 1. januarja 1924. Če ta dan vrednost ni več dosegla 300 zlatih mark, more se terjatev zvišati na 15 odstotkov od 300 zlatih mark, to je na 45 zlatih mark, ali ta terjatev zapade šele 1. januarja 1932 in se obrestuje na gori navedeni način. Če bi pa to dolžnika prehuo zadelo, ima pa, kakor je zgoraj naznačeno, do 31. decembra 1924 pravico zahte-vati primerno znižanje izpod 45 zlatih mark.

To so glavna načela nemške zaka-onodajne ureditve poplave škoda vsled denarne krize. V podrobnosti se ne moremo spuščati. Omeniti pa mora-mo, da javnost nikdar ni vzela teh do-ločil brez bojov na znanje. Nastale so hude praske med zagovorniki in na-sprotniki valorizacije. Očitalo se je vladi, da je ob prisilni valorizaciji uničila velikanske vrednosti; dalje, da je s prisilnim moratorijem spravi-la vse terjatve, ki naj bi vživale pu-pilarno vrednost, ob to prednost. Ipak se je javnost časasno pomirila, ko je najvišja sodna instanca, osobito glede valorizacije hipotekarnih terja-tev zakonitost uredbe priznala in iz-rekla, da se drugače uredba ne da odpraviti, nego, sodnim zakonodajnim potom. Ali se že spet pripravlja no-vela k obravnavani »tretji davčni no-veli«. Ko postane zakon, izpregovo-rimo morda tudi še o tej.

V. PRAVOSODJE V NEMCIJI PO SVETOVNI VOJNI.

Predaleč bi nas vedlo, ako bi se še dalje mudili pri teh zanimivih dolo-

čilih. Vsekakor kažejo krepko potezo zakonodaje, ki je posegla sama v vr-vež, nastal vsled nečutenega padca nemške papirnate marke, ko so raču-nali le še v milijonih in milijardah mark pri vsakdanjih gospodarskih plačilih. Vsporedno tem korakom za-konodaje pa je šla, kakor že gori po-vdarjamo, tudi judikatura sodišč; iz-bila je iz prejšnjih starih zakonov vse, kar je le mogla, da je pomagala ob-nujni potrebi valorizacije terjatev vsaj kolikor toliko do zadovoljive re-šitve. Ker mislimo, da utegne obseg tega stremljenja in način udeležitve zanimati tudi naše gospodarske kro-ge, naj navedemo vsaj nekaj vodilnih misli, ki so se pojavile v odločbah najvišjih sodišč Nemčije glede vprašanja valorizacije terjatev.*

* Strokovni časopis »Deutsche Jur. Zei-tung« je prinesel posebno prilogo k zvezku za marec 1925, ki navaja strokovno slovs-tvo in pa odločbe glede problemov valorizacije. Iz te zbirke so posnete najvažnejše odločbe. Tudi sicer sem dobil iz zadnjih dveh letni-kov navedenega časopisa največ gradiva za predležeče poročilo. — Pis.

(Dalje sledi.)

vsi tozadevni resni ter naporni poskusi popolnoma brezuspešni. Konstrukcija je zelo enostavna, brez obrabljenih delov, cela naprava tehtja 180 gramov ter je za vsako vrečo brez predpriprav rabljiva.

Zapira se s pritiskom, odpira pa s ključem, če se odstrani varstvena vigneteta.

Nova tipa železničnih poštinih vozov je stopila letos pri francoski upravi v obrat. Voz služi kot pošta na železnični postaji, kamor je pristojen; stoji na posebnem tiru, je občinstvu javno dostopen, v njem se vrši celokupna služba. Ob določenem času se voz priklupi vlaku in na njegovo mesto se postavi drugi voz, ki deluje kot stalna pošta zopet določen čas. Tudi med vožnjo postreže osobe v ambulančnem vozu strankam v posebnem prostoru.

Jako pohvalno se je izrazila zveza francoskih trgovskih zbornic o uvedbi postajnih pisem »lettres de gare«. Pisma, ki jih prevzame naslovnik na namembni postaji neposredno od poštne ambulanice, so označena s posebno, dotično takso predstavljajočo, znamko v izraziti obliki in barvi.

Stranke, ki se želijo posluževati te ugodnosti, kupijo od poštne uprave primerno število takih vrednotnic, ki obstoje iz dveh delov. Odrezke pošlje stranka v posebnem pismu naslovniku. Znamke so zaporedno številjene; pri sprejemu izroči naslovnik odrezek z odgovarjajočo številko poštne ambulanice kot prejemno potrdilo, in ta jo nalepi v dotični izkazilni dokument. Cela manipulacija je precej enostavna brez občutne obremenitve osobe. Razširili jo bodo tudi na pake in ostale pošiljke.

O poštno-časopisni službi smo že svojčas razpravljali; v tej panogi prometa je opazovati po celem kulturnem svetu najuspešnejša toleranca.

Breznaslovno razpošiljanje časopisov po pošti se polagoma povsod udomači, pridružuje se mu tudi že promet z drugimi podobnimi tiskovnimi proizvodi. Že materialni prihranki uprave in podjetij opravičujejo tak postopek, pa tudi iz prometnih ozirov se je izkazala uvedba izvanredno praktična.

Poglavju prometne kontrole posvečujejo poštne uprave posebno pozornost. V tem oziru se stremi za dosego največje zanesljivosti, poleg enostavnosti ter se je priznalo španski pošti prvenstvo najuspešnejšega načina takorekoč avtomatičnega nadzorstva. Načelo kontrole leži v strogi zaračunljivosti vseh prometnih obrazcev.

Uslužbencu ni mogoče neopaženo zamenjati obratno tiskovino v svrhu prikritja kakega prestopka. Z namenom preizkušnje zanesljivosti se vložijo v poštne sklepe številčno odvišni komadi, in sledi brezobzirna najostrejša kazen slučajem, če bi prejemna pošta takoj odvišnost ne javila. Dotična poročila javijo izredno ugoden uspeh in pojevanje izgub vrednostnih pošiljk v prometu.

Pritegnitev tehnično-mehaničnih iznajdb v prometno službo pošte za olajšavo in pospešitev manipulacije se nadaljuje s tekmovalno točnostjo v vseh delih obširnega zveznega območja.

Razni strokovni predlogi, ki jih je proučevala znanstvena komisija na zadnjem poštne kongresu, se presojajo glede njih splošne uvedbe ter se potem začnejo dogovori o njih uveljavljati za svetovni promet.

Med temi problemi bo največjega pomena uvedba enotne znamčne oblike za vse članice poštne zveze. S precejšnjo sigurnostjo je pričakovati, da pride ob prihodnjem kongresu leta 1930. do končne ureditve tega vprašanja.

Za filateliste bo to pomenilo sicer hud udarec, ali ideja enotnosti v svetovni poštini zvezi se bo zblížala udeležitvi v blagor kulturne naloge, ki jo vrši pošta med vsemi narodi.

Načrt predvideva umetniško izdelane simbolične oblike v desetih barvah za razne vrednosti. Znamčne pole bo izdal osrednji urad za celo svetovno območje. Te znamčne pole dobe uprave proti določeni odškodnini ter jih natisnejo z različnimi znaki iz-

dajne države ter navedbo izdajne vrednosti v domači valuti.

Posamezne barve bodo predstavljale mednarodno vrednost v zlatih frankih, ter odpade z uvedbo te znamke tudi običajni medsebojni obračun pismenske pošte, uredi se vprašanje listkov za odgovor itd.

Tudi temeljita remedura v paketnem prometu se obeta; po tozadevnem osnutku odpadejo mednarodne paketne spremnice, pristojbinski obračun se poenostavi, izmenjava mednarodne pošte se postavi na moderno podlago skrajšanega poslovanja.

Poseben odbor v osrednji upravi poštne zveze v Bernu se peča že leto dni z osnutki nakazniške službe v mednarodnem prometu.

Predloženi elaborati v tej stroki računajo s potrebo sigurnega denarnega prometa po načelih pocenitve in pospešitve mednarodne nakazniške službe, s posebnim ozirom na dovršeno kontrolo obrata.

Največ upanja prisojajo načrtu danskega poročevalca do realizacije mednarodnega poštne-nakazniškega obrata, ki predvideva enotno uvedbo zlatega švicarskega franka za celokupno službo.

Potemtakem bi se vsa nakazila glasila na to valuto, vplačila in izplačila pa vršila v paritetni višini domače novčanice.

Drugo polstoletje svetovno-poštne zveze z brzimi koraki nadaljuje plodnosno delo pretečene dobe, kateri je svetovna vojna do malega zajezila napredek.

Gotovo pa bo do prihodnjega sestanka ne samo zastoj poravnat, prehiteli bodo kulturni narodi z razvojem poštne institucije enako razdobje predvojnega časa.

Resnega poštne-strokovnega glasila pri nas nimamo, v njegov okvir bi spadale take obravnave, nimamo pa tudi v območju domačega poštnega zavoda strokovnih moči, ki bi se zavemale za poglobitev takih idej, ki nam kažejo napredek v prometnem življenju, za katerega ostane naravno naše čitateljstvo najživahnejši interesent.

Ko oživimo tudi zanimanje za take razprave v vodstvu našega poštnega zavoda, je upati, da postanemo deležni dobrin v moderniziranju svetovnega prometa.

K. P.

Kupujte samo prvovrstno
domačo svinjsko mast

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek tvrdke

JANKO POPOVIČ v Ljubljani

Najnižje cene! Solidna postrežba! — Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg

Statistika akcijskih družb v Češkoslovaški republiki.

Češkoslovaški statistični državni urad je izdal gori imenovano statistiko po stanju 31. decembra 1924. Takrat je bilo v češkoslovaški republiki 1236 domačih industrijskih in trgovskih akcijskih družb, za 48 več kakor 31. decembra 1923. Akcijska glavica je znašala 6.742.784.000 Kč, in sicer je prišlo: 955.489.000 Kč na industrijo živil in dražil, 748.105.000 Kč na industrijo aparatov, strojev, instrumentov in transportnih sredstev, 668.190.000 Kč na tekstilno industrijo, 595.614.000 Kč na prometno obrt, 571.728.000 Kč na predelovanje kovin, 516.825.000 Kč na kemično industrijo, 501.543.000 Kč na predelovanje prsti, kamnov, glinasto in stekleno industrijo, 481.740.000 Kč na rudarstvo in plavžarstvo, itd. Od akcijskih družb je 434 takih, ki razpolagajo z delniško glavico do 1 milijona Kč, 494 z 1 do 5 milijonov, 182 s 5 do 10, 116 z 10 do 50, 7 s 50 do 100, 3 nad 100. Med letom 1924 je 180 družb

povišalo svojo delniško glavico, skupna svota 1.164.954.000 Kč. Znižalo je pa akcijsko glavico 75 družb in sicer za skupni znesek 245.966.000 Kč. Če primerjamo povešek in znižanje, ostane še zmeraj povešek v izmeri 918.988.000 Kč. Inozemskih akcijskih družb je bilo v češkoslovaški republiki 31. decembra 1924 71; 26 jih je imelo svoj glavni sedež v Avstriji, 19 na Nemškem, 5 na Ogrskem, 21 v raznih drugih državah. Češko krono moramo primerjati z našim dinarjem, da vemo ceniti ves ogromni kapital češkoslovaških akcijskih družb.

Razveza delavskega razmerja brez odpovedi.

(Iz obrtno-sodne prakse.)

Delavno razmerje pomožnih delavcev zamore vsaka stranka prenehati po prejšnji odpovedi v pogodbeno ali v zakonu določeni dobi. Razen tega zamore vsaka stranka razmerje razvezati ali razrušiti brez odpovedi, vendar to le v slučajih §§ 82 in 82 a obrtnega reda taksativno naštetih, to se pravi: tudi stranke same ne morejo razen v §§ 82 in 82 a navedenih določiti še drugih razlogov za takojšnjo razvezo delovnega razmerja, bodisi z medsebojno izrecno pogodbo bodisi z delovnim redom. To odreja zakon pač v prvi vrsti v varstvo delavcev. V tej določbi razlikuje se obrtni red od tozadevnih predpisov poznejšega zakona o trgovskih nastavljenih z dne 16. januarja 1910, št. 20 d. z., ki določa v § 25 v obče, da zamore službeno razmerje razvezati vsaka stranka pred potekom službene dobe oziroma ne drže se odpovednega roka iz važnih razlogov. V sledečih §§ 26 in 27 našteva zakon ne taksativno, marveč le demonstrativno razloge, iz katerih sme delodajalec uslužbenca brez odpovedi odsloviti, oziroma uslužbenec brez odpovedi izstopiti, kajti oba paragrafa pričenjata z besedami: »Za važen razlog je smatrati zlasti, in na to naštevata nekaj takih razlogov.

Stranke torej, pri katerih je na službeno razmerje uporabljati predpise obrtnega reda, ne pa zakona o trgovskih nastavljenih, smejo delovno razmerje razvezati le iz razlogov v §§ 82 in 82 a obrtnega reda natančno naštetih. Seveda pa smejo stranke varovati si pravico za takojšnjo razvezo delovnega razmerja s tem, da v medsebojni pogodbi že izključijo odpovedno dobo sploh.

Pripomniti je, da so pa tudi odločbe sodišča, ki temelje na nasprotnem nazoru, da smejo namreč stranke pogodbeno določiti še druge, v §§ 82 in 82 a ne izrecno našete razloge za takojšnjo razrušitev, češ da ni uvidno, zakaj bi stranke tega ne smele, če smejo že po zakonu odpovedno dobo celo povsem izključiti.

Slučaje, v katerih sme delodajalec pomožnega delavca brez odpovedi odpustiti, našteva § 82 v točkah a do i. Med temi navaja v točki d, če delavec zakrivi tatvino, nezvestobo glede zupanega blaga ali drugo kaznivo dejanje, ki ga dela nevednega gospodarjevega zupanja.

Za tak razlog takojšnje odpustitve je smatrano obrtno sodišče uslužbenčev postopanje v sledečem slučaju:

Tožnik je bil plačilni natakar v tožnenčevi kavarni od 1. februarja do 1. marca 1924. Po pogodbi je imel prosto hrano in stanovanje ter mesečno plačo 100 Din. Glavni dohodek tožnika kot plačilnega natakarja so bile seveda napitnine.

Dne 1. marca 1924 ga je toženec odpustil brez odpovedi. Vsled tega je tožnik vložil tožbo na plačilo odškodnine za 14 dnevno odpovedno dobo v znesku 700 Din.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo. Po priči M. D. je namreč dokazano, da je tožitelj zaračunal nekemu gostu steklenico vina s 40 Din mesto z 32 Din. Priča ga je zaradi tega opozorila, da bo gospodar hud, na kar se je tožnik odrezal, da gospodarja to nič ne briga in da bo še naprej tako delal, češ da so gostje tako umazani, da ne dajo niti 5 Din napitnine, jim bo pa sam priračunal.

Po izpovedi druge priče je tožitelj o priliki neke večje prireditve rekel, da bo buteljke, katerim so bile od gospodarja določene cene 15, 20 in 25 Din, vse zaračunal po 25 Din, da bo več zaslužil, kar je potem tudi storil. To postopanje tožiteljevo je bilo očitno goljufivo, ker so gostje v mnenju, da so od tožitelja zaračunane cene prave cene buteljk, te cene tudi plačevali in bili s tem oškodovani. Vrh tega je pa zamoglo tožiteljevo postopanje škodovati tudi tožencu, ker je utegnulo odvrniti goste od obiska samega ali pa vsaj od takih naročil. Vsled tega je bil toženec, ki je pač moral zgubiti zaupanje do tožitelja, v smislu § 82, lit. d, obrtnega reda opravičen, ga takoj brez odpovedi odsloviti.

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Z razvojem prometa in naraščanjem prebivalstva so se ljudje čutili bolj omejene glede svoje lastnine, dogajati so se pričeli konflikti vsled zemlje, živine, gozda in drugih stvari. Takrat se je začela čutiti potreba, da se uredijo medsebojni odnosi z zakoni in ustvarjajo posebni poklici, ki naj zakone izvajajo. Nevajeni, da se komu pokorijo, ker so se še spominjali prejšnje popolne osebnosti svobode, so se ljudje upirali in protestirali in se skušali sami sporazumeti, a brez pravil, tako kakor je kdo znal, hotel ali smel. V patrijarhalističnem življenju ni bilo nikomur potrebno, da čita, piše in računa. Zato so se ljudje upirali, ko je bilo treba poslati otroke v šolo in zato še plačevati davek.

Državni davki v tej dobi so vodili do ubožanja ljudstva, ki ni imelo denarja, da jih poravnava. Denarno gospodarstvo povzroča, da se vse navede in običaji, osnovani na patrijarhalnem gospodarstvu, menjajo. Družba se pričinja v temeljih majati. Menjajo se običaji, menja se način dela in narod dohaja v brezmejno preiskovanje, v katerem samo vidi, da je kriv vsega oni, pri komur je najprej videl posledice denarnega gospodarstva, oni, za katerega se davek pobira, to je uradnik; zato doli z njim.

Medtem ima ta uradnik dolžnost, da ga uči nove poljedelske tehnike, torej ravno on, o komur narod misli, da mu od njega dohaja vse zlo.

Činovnik zapoveduje, a ni treba, da bi zapovedoval, ker po njihovem mnenju dohaja ljudstvu ravno od tega vse zlo. A da ne bi zapovedoval več uradnik, je treba, da zapoveduje narod preko narodnega predsedništva, za kar je potrebna ustava itd. Tudi vprašanje gospodarstva, patrijarhalno ali denarno, postaja politično, zavojuje vse glave in vlada pol veka. Tekom tega časa se pozabi, kar je glavno in gospodarstvo se postopoma pretvarja iz enega sistema v drugega.

V tem času se je pozabilo na promet, če tudi je preje kdo mislil nanj. Promet postaja vprašanje podrejene pomena. Kolikor se je med tem mislilo na podjetništvo, pride v poštev le boljša tehnika.

Vsi smo bili seljaki in vsi enaki. Kar je bilo avtoritete, jo je dajala starost, ki je bila tedaj edini zbiratelj izkustev, ker pisanih izkustev nismo imeli. Takrat se ni respektirala znanost, a pred mladim človekom, pa naj je bil karkoli, ni imel nihče respekta. Vse kar je narod vedel, je bilo to, kako je bilo pri nas, a ne kako je tudi pri drugih narodih in kako naj bi bilo pri nas.

Oni, ki je videl, kako naj bo, je mogel biti samo uradnik, a do njega narod ni imel zupanja, ker je mislil, da mu povzroča zlo. V kolikor bolj je narod določal, kdo naj vlada, tem manj je bilo možnosti, da se pospeši napredek tam, kjer je izostal. To pospeševanje je tem težje, kadar se hitro prehaja od enega gospodarskega sistema na drugega. Drugače je, kadar se en sistem zaključuje in postopno prehaja v drugega, pri čemur ves narod nevede sodeluje.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Grški trgovci v naši državi. V Beogradu so te dni dospeli grški trgovci, da si na licu mesta ogledajo naše gospodarske prilike in presodijo možnost glavnih naložb v naši državi. V Beogradu so obiskali ministra trgovine in industrije, borzo in nekatere industrijske naprave in stopili v stik z našimi trgovci, da navežejo ožje trgovske stike nego obstojajo do sedaj. Iz Beograda so odšli v Subotico, nakar posetijo Zagreb. Ako pridejo tudi v Slovenijo, dosedaj še ni odločeno.

Visoka trgovska šola v Beogradu. Ministrstvo prosvete pripravlja nov načrt za ustanovitev nove visoke šole za trgovske vede, v kateri naj bi se poslужenci pripravljali za diplomatsko-konzularno, finančno-administrativno in bankarsko službo. Naloga je poverjena posebni komisiji, kateri načeljuje pomočnik ministra prosvete g. Todor Radovojević. Nova visoka šola se otvori, kakor se predvideva, s početka prihodnjega študijskega leta.

Resolucije občnega zbora Zveze trgovskih gremijev. Dunajska »Börse« omenja v svoji zadnji številki na kratko občni zbor Zveze v Rogaški Slatini in izdaja sledeče: »Resolucije, ki so se sklepale na tem zboru, nudijo jasno sliko o celotnem gospodarskem položaju Jugoslavije in zahteve, ki jih resolucije navajajo, vsebujejo smernice za bodoča udejstvovanja vseh gospodarskih krogov v Jugoslaviji. Posebno zanimive so točke, ki zadevajo socialno politična in davčna vprašanja.«

Ali bo volna res cenejša? Po dunajskih poročilih se položaj izza zadnjega sejma ni izpremenil. Cene za Merinos in crossbred se polagoma zopet dvigujejo in je ob sedanjem položaju pričakovati, da se bodo cene v doglednem času ustalile. Prihodnji sejma bo po vsej verjetnosti položaj razbistril. Šele takrat se bo dalo presojati, ako bo surova volna trajno obdržala sedanjo ceno, odnosno ako ni šlo pri padanju cen v zadnjem času le za špekulacijski manever borzijancev.

Kongres mednarodne trgovske zbornice se vrši letos od 21. do 28. junija v Bruslju. Med drugim se bo na tem kongresu obravnavalo vprašanje o nujnih sredstvih za saniranje gospodarskih prilik in vprašanje reparacij. Vrh tega je na dnevnem redu vprašanje dvojnega obdajanja, izenačenje konkurznega zakonodaje, reforma koledarja, trgovski zrakoplovni promet in mednarodno železniško vprašanje. Na kongres pošljejo ameriške zbornice okoli 200 zastopnikov. To dejstvo je izizzvalo v gospodarskih krogih Evrope veliko zanimanje za kongres. Od zbornic v naši državi se udeležiti kongresa med drugimi zagrebška in ljubljanska zbornica.

Nov pravilnik za špediterje in carinske posrednike. Ministrstvo za finance je izdelalo po nasvetih in predlogih carinskega sveta nov pravilnik za špediterje in carinske posrednike, s katerim se baže delokrog carinskih posrednikov precej omejuje.

Češkoslovaška zunanja trgovina. Češkoslovaška trgovska bilanca za mesec april t. l. je aktivna za 203 milj. kron, v prvih štirih mesecih t. l. pa za 745 milj. kron. Največ blaga je Češkoslovaška uvažala iz Avstrije in Nemčije.

Konkurzni oklic. Razglasitev konkurza o imovini Janka Gabrona, trgovca v Trbovljah št. 46. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču v sobi št. 2 dne 13. junija 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 1. julija 1925.

Industrija.

Strojilna lesna in industrijska družba v Polzeli. V razne časopise je začela vest, da se tovarna v Polzeli nahaja v krizi, ker je odpuštila večino delavstva. Kolikor nam je znano, je tovarna sicer res odpuštila precej delavstva, vendar pa je govorica o kakikrizi v morebitni zvezi s plačilnimi težkočami odločno pretirana, ker se upravni svet resno bavi z mislijo, da obratne naprave v doglednem času izboljša in omogoči cenejšo produkcijo. Sredstva za nove investicije se bodo stavila tovarni na razpolago v najkrajšem času.

Intervencija radi avstrijskih delavcev. Avstrijski poslanik na našem dvoru Hoffinger je zaprosil pomočnika zunanjega ministra Markovića, naj bi interveniral pri ministru za socialno politiko

Gjuričeviću, da bi se avstrijskim delavcem, ki so zaposleni v nekaterih tvornicah v Sloveniji, in sicer v onih, ki so bile ustanovljene z avstrijskim kapitalom, dovolilo še nadalje zaposlenje v naši kraljevini.

Ogromni zaslužki ameriških in angleških petrolejskih družb. Standard Oil Company of California izkazuje za leto 1924 26.601.513 dolarjev dobička. Izkazani dobiček je za 2.159.074 dolarjev višji nego je bil prejšnje leto. Še ogromnejši je dobiček Standard Oil Company of New Jersey, ki znaša 81 milj. dolarjev in presega za 25 milj. dolarjev dobiček leta 1923. Enako visok dobiček je družba zadnjič dosegla v l. 1920. Pa tudi angleško-holandske družbe ne zaostajajo za ameriškimi družbami. Tako izkazuje Shell Union 18.562.738 dolarjev dobička, Burmah Oil Company pa 2.257.157 funtov šterlingov, zadnja za 50.000 funtov šterlingov več nego prejšnje leto.

Obrt.

Izenačenje obrtnih predpisov. Komisija, katere pripravila material za enoten obrtni red, proučava predloge, katere so stavile različne gospodarske korporacije in organizacije. Na podlagi teh predlogov sestavi komisija nov predlog zakona, kateri se pred predložitvijo Narodni skupščini pošlje v izjavo zakonitim zastopnikom interesentov. Kakor se zadržuje, bo nov predlog dovršen še tekom tekočega leta.

Skupščina Saveza hrvatskih obrtnikov. V nedeljo, dne 31. maja se je vršila v Vukovaru glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnikov. Zastopanih je bilo 68 saveznih organizacij potom 115 delegatov. Poleg ministrstva trgovine in industrije so bile zastopane tudi druge gospodarske organizacije in korporacije. Poleg običajnih točk je bilo na dnevnem redu vprašanje novega obrtnega zakona, vprašanje kreditov in vprašanje državno-obrtnih banke. Glavna skupščina je sprejela resolucijo, v kateri se zahteva, da Narodna banka poviša za obrtnike določeni kreditni kontingent pri svojih podružnicah ter da poviša tudi vsoto, ki se sme kreditirati vsakemu posameznemu obrtniku na 10 tisoč do 15 tisoč. Glede ustanovitve državno-obrtnih banke je bil sprejet naslednji sklep: Glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnikov poudarja potrebo čimprej širše ustanovitve pooblaščenih državno-obrtnih banke SHS s podružnicami v vseh glavnih središčih in prosi vse merodajne činitelje, da se čimprej donese tozadevno zakonsko pooblastilo v Narodni skupščini. Vprašanje obrtnih kreditov je treba po resoluciji rešiti na zadržni podlagi. Obrtna banka kot centralni zavod naj bo v določeni meri avtonomna, a državna udeležba v njej naj znaša 40% glavnice.

Denarstvo.

Proračun za leto 1925/26. Odobrene dvanajstine za mesec april, maj, junij in julij znašajo 4.111.061.304.33 Din, kar bi znašalo za celo leto 12.303.183.913 Din. Predlog proračuna za leto 1925/26 pa predvideva 400.000.000 Din manj. Glavni povod, da se je proračun znižal za

400 milijonov, leži v strogem izvajanju načela varčevanja, deloma pa tudi v tem, da so morali biti poedini krediti v dvanajstinih odobreni v višini letne potrebe. Dvanajstine in nov proračun je toliko zanimiv, da so se zvišale postavke za državne gospodarske ustanove, tako da imajo novi izdatki popolno kritje v povečanih dohodkih teh ustanov in da ljudstvo s tem ne bo obremenjeno. Sicer pa proračun za leto 1925/26 ne predvideva nobenih novih virov za dohodke, temveč ostane vse pri starem. Celokupni izdatki znašajo v novem proračunu 11.910.000.000 Din. Izdatki v novem proračunu so razdeljeni kakor sledi: 1. Vrhovna drž. uprava 1076 milj. 152.608.93 Din. 2. Min. pravde 279 milj. 208.955.13 Din. 3. Ministrstvo prosvete 749.587.103.77 Din. 4. Ministrstvo ver. 115.164.387.05 Din. 5. Min. notr. zadev 606.704.965.97 Din. 6. Ministrstvo narodnega zdravja 317.181.777.55 Din. 7. Min. zun. zadev 227.552.209.45 Din. 8. Ministr. financ 1.767.192.398.04 Din. 9. Min. voj. in mor. 2.248.259.366.40 Din. 10. Ministr. javnih del 474.047.781 Din. 11. Min. prometa 2.234.578.987.36 Din. 12. Ministrstvo pošt in brzojava 409 milj. 593.192.19 Din. 13. Min. poljedelstva in vod 277.201.605.45 Din. 14. Ministrstvo šum in rudnikov 359.872.510.61 Din. 15. Ministrstvo trg. in ind. 91.681.193.35 Din. 16. Min. za soc. politiko 459.984.557.44 Din. 17. Min. za agr. ref. 75.388.658.18 Din. 18. Ministrstvo za ustavotvorno skupščino 642.742.13 Din. 19. Proračunski rezervni krediti 140.000.000 Din. Skupaj izdatkov 11.910.000.000 Din. — Dohodki so predvideni na temelju že doseženih rezultatov v enakem znesku 11.910.000.000 Din tako, da je v predlogu doseženo popolno ravnotežje. Dohodki se delijo: Carina in vzporedne carinske takse 1.690.000.000 Din; trošarina in takse 1.810.000.000 Din; monopoli 2.468.050.000 Din; Dobiček v denarju 163.000.000 Din; Davek na poslovni promet 225.100.000 Din; prometne ustanove 2.462.850.000 Din; poštna hranilnica s čekovnimi uradi 15.000.000 Din; invalidski davek 140.000.000 Din; vozarinski pridavek 70.000.000 Din; izredni pridavek (500% in 30%) 500.000.000 Din; državna posestva 235.000.000 Din; davki 910.000.000 Din; državno gospodarstvo 1.120.000.000 Din; razni dohodki 101.000.000 Din. Skupaj dohodkov 11 milijard 910.000.000 Din.

Nova denarna enota na Ogrskem. En del ogrskih gospodarskih krogov se zavzema za uvedbo nove denarne enote na Ogrskem, ki bi bila enakovredna 10.000 ogrskim kronam po vzorcu avstrijske valutne reforme, s katero se je uvedlo šilinge.

Angleški kapital v Albaniji. Albanska vlada je dala koncesijo za izkoriščanje najdišč živega srebra v okolici Skadra in Krume neki angleški skupini.

Bivši avstro-ogrski državni dolгови. Praška konferenca nasledstvenih držav, ki naj bi se vršila koncem junija t. l., se je vnovič preložila na konec julija t. l., s čemer je ureditev obrestovanja in razdelitev bivših avstro-ogrskih državnih dolgov zopet odložena. Splošno se do-

mneva, da bo kljub vsem težavam vendar uspelo, urediti to pereče vprašanje še tekom tega leta.

Promet.

Otvoritev liške železnice. Proga Gračac—Knin je že dograjena in se najbrže otvori dne 12. julija t. l. Prvi poskusni vlak bo vozil na tej progi 28. junija. Povodom otvoritve proge se pripravljajo velike svečanosti, na katere je povabljen tudi Nj. Vel. kralj.

Pogajanja z Rumunijo radi plovbe skozi Železna vrata. Rumunski poslanik na našem dvoru v Beogradu min. Emandi je sporočil zunanjemu ministru dr. Ninčiču, da dospeta dne 3. t. m. v Beograd dva rumunska delegata za pregovore glede rešitve vprašanja plovbe po Donavi skozi Železna vrata. Naša vlada je imenovala tri jugoslovenske delegate za ta pogajanja, in sicer Vaso Jovanovića, Wilfana in Jovana Subotića.

Znižana železniška tarifa za galico. Po novi železniški tarifi se bode računila prevoznina za galico po II. razredu, kar pomeni napram sedanjemu I. razredu popust za 50%.

Izvoz in uvoz.

Znižanje izvozne takse na olje v Rumuniji. Carinska komisija je za pospeševanje izvoza iz Rumunije odločila, da se izvozna taksa na težko olje, katerega je znašala sedaj za vagon 10.000 lejev, zniža na 5000 lejev, taksa na lahka olja pa od 4000 lejev na 1000 lejev za vagon. To znižanje velja v času od 1. maja do 30. septembra t. l.

Uvoz petroleja. — Trgovci, ki hočejo petrolej uvažati iz inozemstva, morajo prošnji za dovoljenje takega uvoza priložiti tudi potrdilo, da so plačali davke za vsa pretekla leta in za vsa zapadla četrtletja tekočega leta. Prošnje, katerim ta potrdila niso priložena, se ne vzamejo v pretres.

Razno.

Smrtna kosa. — Dne 31. maja t. l. je umrl od kapi zadet znani ljubljanski industrijalec g. Viljem Tönnies v starosti 68 let. Blagi pokojnik je pred prehodom tvrdke Tönnies v last strojnih tovarn in livaren vodil tvrdkino strojno tovarno in si v tej lastnosti pridobil velike zasluge za domačo kovinsko stroko.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo. Italijanski poslanik na našem dvoru general Bodrero, ki je bival skoro poldrugi mesec v Rimu in Firenci, je prispel dne 2. t. m. v Beograd. Poslanik je posetil zunanjega ministra, kateremu je poročal o dosedanjih rezultatih konference v Firenci, naglašajoč, da je sporazum med obema državama definitiven in da je treba rešiti le še nekatera povsem lokalna vprašanja, tako vprašanje zastav, vprašanje razmejitev in vprašanje obmejnega občevarja. Ta vprašanja bodo kmalu rešena ter je pričakovati, da bodo vse konvencije koncem tega meseca odobrene in parafirane, tako tudi konvencija javnega prometa za mesto Zader. Kolikor se tiče razmejitev pri Planini, se bodo tu izvedle gotove kompenzacije, ki bodo na eni strani upoštevale interese kneza Windischgrätza in na drugi strani interese obmejnih vasi pri Planini.

Indeksna številka. — V Avstriji se je indeksna številka za veletrgovino od srede aprila do srede maja znižala od 20.058 na 19.854 točk. Indeksna številka za živila se je sicer zvišala od 19.099 na 19.148 točk, zato se je pa znižala indeksna številka za industrijske proizvode od 22.205 na 21.433 točk. V Nemčiji se je po stanju dne 20. maja t. l. indeksna številka za veletrgovino napram stanju dne 13. maja t. l. zvišala za 1% in dosegla 132.6 točk. — Na Češkoslovaškem se je indeksna številka za veletrgovino tekom meseca aprila znižala za 13 točk in dosegla dne 1. maja t. l. 1019 točk. — Ogrska indeksna številka za veletrgovino se je tekom meseca aprila t. l. zvišala od 20.766 na 21.176 točk. Živila so se

podražila za 0.6%, industrijski proizvodi pa pocenili za 3.8%.

Državna borza dela v Mariboru. Od 24. do 30. maja je bilo pri tej borzi 109 prostih mest prijavljenih, 151 oseb je iskalo službe, v 68 slučajih je borza posredovala uspešno in 32 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 30. maja pa je bilo 2704 mest prijavljenih, 4264 oseb je iskalo službe, v 1226. slučajih je borza posredovala uspešno in 283 oseb je odpotovalo.

Prisilno starostno zavarovanje trgovcev, obrtnikov in poljedelcev na Češko-slovaškem. — Češkoslovaška vlada je pred kratkim predložila Narodni skupščini predlog zakona o zavarovanju samostojnih obrtnikov, trgovcev in poljedelcev. Po tem osnutku bodo prisiljene zavarovati se vse osebe, ki plačujejo prihodnino, ako so stare nad 18 let in ne preko 60 let. Na starostno rento bodo imeli pravico vsak brez ozira na onemoglost čim prekorači 65 let, ako se njegovi dohodki znižajo za izmero, katero dosega renta. Renta vdov znaša polovico rente zavarovancev.

Nova reklama. — Osrednjemu odboru združenja vojnih invalidov je uprava državnih monopolov dovolila, da izrabi prazno spodnjo stran škatljice za vžgalice v reklamne namene. Pojasnila o pogojih za novo reklamo daje reklamni odsek invalidov v Beogradu (Marovska br. 1).

Posvetovanje Zveze narodov o Avstriji. Dne 3. t. m. se je pričelo v Ženevi posvetovanje finančnega komiteja Zveze Narodov. Na dnevnem redu je razprava o nakazilu kreditnih preostankov za elektrifikacijo avstrijskih zveznih železnic. Razen zunanjega ministra Mataja se udeležijo konference tudi generalni komisar Zimmermann.

Književnost.

Nova učna knjiga. Te dni je izšla nova učna knjiga prof. F. Siča pod naslovom »Princip in teorija bančnega knjigovodstva«, katero je založila knjigarna Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družba z o. z. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti slušateljem trgovske akademije in dijakom trg. šole; po svoji vsebini pa je zelo prikladna za bančne uradnike, zlasti mlajše, t. j. one, ki se pripravljajo za bančni izpit, a jim specialno delo ne nudi splošnega pregleda. Knjiga obravnava metodično vse bančne posle v nji-

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Papirna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, medu blago, pletenine, lepše robce, črtnice, sukane, toaletno blago. Telefon 915

hovich principih s posebnim povdarkom na organizacijo modernih bank. Bilanci, fuziji in fuzijam akcijskih družb so posvečena posebna poglavja. Dobro bo služila tudi trgovcem in tvrdkam, ki imajo posla z bančnimi zavodi in samoukom. Knjiga je po svojih razlagah sicer kratka, a vendar jedrnat. Založba Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg si je prizadejala, da nastavi zmerno ceno. Din 34 je z ozirom na kompliciran stavek in vrednost knjige jako nizka cena.

Ljubljanska borza.

V sredo, 3. junija 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 62.50; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 250; Merkantilna banka, Kočevje den. 104, bl. 110; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 185, bl. 195; Strojne tovarne in li-varne d. d., Ljubljana bl. 134; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana blago 375; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 113; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280; 4% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 20; 4% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Les: Smrekovi in jelovi hlodi, od 25 cm prem. napr., 4 m dolž., fco naklad. post. den. 260; brzojavni kostanjevi drogi, 6 m < dolž., 25 cm deb., fco meja den. 400; smrekove in jelove deske, 20, 25, 30, 40 in 50 mm, fco meja 6 vag., den. 580, bl. 580, zaklj. 580; čreslo, suho, v ovijih, fco nakl. post. bl. 42. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, 80 kg, rint., prompt., par. Ljubljana bl. 470; pšenica avstralska, rinfusa, promptna, par. Ljubljana bl. 470; otrobi pšenični drob., par. Ljubljana bl. 215; oves, makedonski, orig., par. Ljubljana blago 355.

Tržna poročila.

Ljubljanski živinski sejem. (3. t. m.) Dogon: 288 konj, 2 žrebeti, 49 volov, 36 krav, 13 telet in 561 priscev za rejo. Konji so se trgovali po 10.000 do 20.000 Din par. Cene za kilogram žive teže: voli I. 10, II. 9, III. 8, krave debele 7—9, krave za klobase 3.50—5.50, teleta 12—15 dinarjev. Prasci so se prodajali po 90 do 200 Din komad po velikosti in kakovosti. Prodanih je bilo 62 konj, 32 volov, 16 krav, 10 telet in 402 prasce. Nekaj goveje živine se je nakupilo tudi za Italijo in za Gradec. Cene v glavnem nespremenjene.

Mariborski trg, dne 30. maja. — Trg je bil izredno dobro preskrbljen in obiskan, pa tudi kupčija je bila že na vse zgodaj zelo živahna. To pot je bilo izredno veliko perutnine, zelenjave in drugih živil. — Prišlo je 27 slaninarjev na trg, ki so prodajali svinjino in slanino po 20 do 35, drobnino pa po 15 do 18 Din kg. Domači mesarji pa so prodajali govedino po 10 do 19, teletino 15 do 17.50, svinjino po 17.50, prekajeno meso 30 do 40 in klobase po 20 do 40 dinarjev kilogram. — Perutnine je bilo to pot čez 1.200 komadov, zato pa je bila bolj poceni in sicer so se prodajali piščanci po 20 do 30, večji 50 do 75 Din par. Kokoši 30 do 60, race 50 do 80, gosi, mlade 35, stare pa po 60 do 100 in purani po 80 do 120 Din komad. — Grlice po 25, kanalčki 75, domači zajčki 10 do 50, kozlički (20 komadov) 110 do 125 jagmeta in ovce (6 komadov) 100 do 150 dinarjev komad. — Krompir, sadje, zelenjava in druga živila: Kmetje so pripeljali 15 vozov krompirja in so ga prodajali po 12.50 Din mernik (7½ kg) ali pa po 1.50 do 2 Din kg, novi krompir je postal cenejši, t. j. 9 dinarjev kilogram. — Jabolka 5 do 12, posušene slive 16 do 18, črešnje 12 do 18, datelji 15 do 35, fige 10 do 16 Din kg, pomaranče 1 do 3.50, limone 0.50 do 1 Din komad, jagode 20 Din liter; čebula 4 do 6, česenj

15 do 20, komad, kumare 15 do 18, kisljelje 3.50, kislja repa 1.50 do 2, solata 8 do 12 Din kg, glavната solata 1.25 do 2.50, brazilijanska 2 do 4 Din komad; maslo 40, kuhano 56 Din kg, karfiolate 4 do 20 Din komad, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 15, bučno olje 18 do 22 Din liter; jajca 0.75 do 1.25 dinarjev komad. — Cvetlice so se prodajale po 0.50 do 50, v loncih pa 50 do 60 Din komad. Videti je pa bilo tudi palme, ki so se prodajale po 55 do 70, palmino seme pa po 2 dinarja za komad. — Lesena in lončena roba se je prodajala po navadni ceni 0.50 do 150, brezove metle 2 do 5, lesene vile za seno 12 do 20, lesene grablje 20 do 25, ročni vozički 125 do 1000, veliki vozovi po 1500 do 2000 Din komad; koruzna slama 25 do 30 dinarjev vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu: Kmetje so pripeljali v sredo 27. maja radi deževnega vremena samo 2 vozova sena, v soboto 30. maja pa 14 vozov sena, 3 vozove otave in 15 vozov slame. Cene so bile senu 50 do 75, otavi 55 do 60, slami pa 35 do 50 Din za 100 kg. Slama se je prodajala tudi po snopih in sicer po Din 1.50 do 2 Din snop. Seno in slama postaja ceneje čim bolj se bližajo poletje tudi zato, ker kmetje imajo še veliko zaloge lanskega sena in lanske trave. Kakor sedaj kaže vreme bodo tudi letos imeli vsega v obilici.

Zagrebski tedenski sejem (3. t. m.). Velik dogon živine. Cene volom so nadovala povprečno za 50 par, prvorazrednim tudi do 1 Din pri kg, dočim so se teleta pocenila za okroglo 2 Din pri kg, in to kljub temu, da se je danes mnogo kupovalo za izvoz. Na sejmu je bilo več italijanskih trgovcev, ki so kupovali večinoma teleta za Torino. Nekaj živine se je nakupilo tudi za Avstrijo. — Tudi dovoz krme je bil obilen. Cene krmi v glavnem neizpremenjene. Trgovali so se za kg žive teže: voli domači I. 10.75—11.50, II. 10—10.50, III. 8—8.50, biki 6.50—8, voli bosanski II. 8.50—9, III. 7—8, krave I. 9—10, II. 7—8, III. 4—5, teleta 7—8.50, junci I. 11—12, II. 10—11, svinje domače nepitane 11.50—13.50, pitane 14.50—16, sremške 10—13, (zaklane domače 17—18.50), prasci do 1 leta 12—13, nad 1 letom 12—13.50 Din. Konji, komad 3000—7000 Din. Krma: navadna detelja in lucerna 100—125, seno I. 90—100, II. 75—80, otava 125—150, slama 75—125 Din za 100 kg

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Najboljši
šivalni stroji
in kolesa so
edino le

Josip
Petelinc-a

GRITZNER, PHÖNIX in ADLER
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Ponik v vezanju brezplačno. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko. Telefon 915 Na malo.

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Naprava strelodarov. • Kopališke in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za sirneč,
barvo, lak in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (škatle) za konzerve

Išče se

kompanjon

ali se sprejme najemnik, eventuelno
se tudi proda pred tremi leti nanovo
opremljena hiša za mešano trgo-
vino na križišču cest v prometnem
trgu na deželi, pod ugodnimi po-
goji. — Kje in pogoje pove

Leskovšek Franc, posestnik in gostil-
ničar v Kozjem.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vsch vrst

Koncentrirani sadni
eteri za aromeliziranje kan-
ditov in sladčič

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul 13

!! Zahtevajte cenike !!

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posebnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552